

KÁRPÁTOK ALAPÍTVÁNY – MAGYARORSZÁG

A KORAI ÉVEK FONTOSAK

2023

Tartalom

**A Korai Évek Fontosak
Program bemutatása**

2

**Koragyerekkori programok
hátrányban élő családokkal**

3

Szakmaközi együttműködések

6

2021-2022-ben támogatott projektek

8

**Harmadik támogatási ciklus
eredményei 2021-ben**

18

**Harmadik támogatási ciklus
eredményei 2022-ben**

19

**A program gazdája, a Kárpátok
Alapítvány bemutatása**

20

—

Előszó

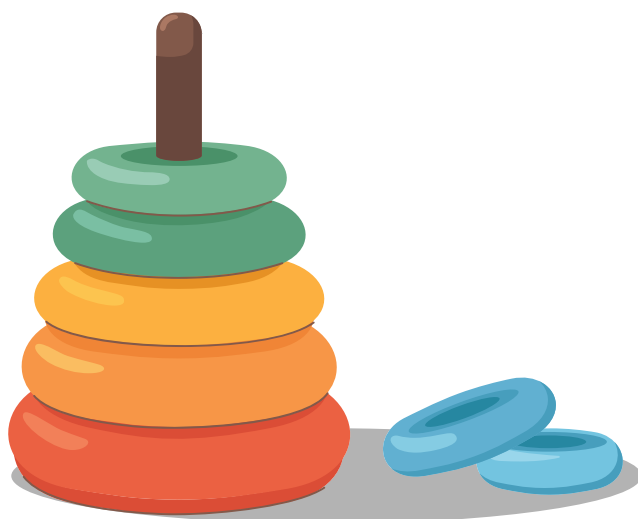
A Kárpátok Alapítvány megalakulása óta kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű, kirekesztett, (roma) közösségek társadalmi integrációjának támogatására. A kezdetektől fogva valósítunk meg olyan programokat, amelyek keretében pénzügyi és szakmai támogatást nyújtunk roma és/vagy romákat segítő civil szervezetek és intézmények részére helyi fejlesztési kezdeményezéseik megvalósításához. Képzésekkel, rendszeres találkozók, tanulmányutakkal igyekszünk az érintett civil szereplők kapacitásainak fejlesztését, bővítését elősegíteni annak érdekében, hogy minél nagyobb hatáskörrel végezhesék munkájukat.

Jelen kiadvánnyal olyan jó gyakorlatokat, általunk támogatott projekteket és az azokat megvalósító civil szervezeteket szeretnénk bemutatni, amelyek az észak-kelet-magyarországi térségben marginalizált helyzetű településeken, közösségekben végeznek fejlesztő munkát a korai képességgondozás területén. A kiadványban szereplő civil szervezetek többségével Alapítványunk több

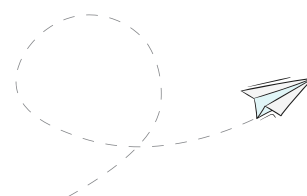
éve vagy évtizede működik együtt, munkájukat elismerjük, tevékenységeiket pedig igyekszünk rendelkezésre álló eszközeinkkel támogatni.

Az itt bemutatott program célja, többek között, hogy segítsük az érintett civil szervezetek szakmai eszköztárának bővítését, fejlesztését a korai képességgondozás területén, annak érdekében, hogy minél korábbi életévekben kezdhessék meg a fejlesztő munkát a szegénységben élő közösségekben, családokban.

Ez a kiadvány a korai képességgondozást támogató programunk harmadik és negyedik évét mutatja be, és szeretnénk mindenkinek a figyelmébe ajánlani, akik olyan gyakorlatokat szeretnének megismerni, amelyek a szegénységben, kirekesztettségben élő (roma) gyerekek, családok életésélyeinek növeléséhez a koragyerekkori képességek maximális kibontakoztatásával kívánnak hozzájárulni.

BATA BOGLÁRKA
Igazgató
Kárpátok Alapítvány

A Korai Évek Fontosak Program bemutatása

A Kárpátok Alapítvány 2018 februárjában indította el a „Roma gyerekek korai képességgondozásához szükséges helyi kapacitások fejlesztése” elnevezésű kisadományi programját, amely 2021-től új nevet kapott: A Korai Évek Fontosak.

A program keretében 10–13 az Észak-Magyarországi és Észak-Alföldi régiókban működő, bejegyzett, marginalizált helyzetű roma közösségeket támogató, fejlesztő civil szervezet részesül évente vissza nem térítendő támogatásban (projektenként 4 millió forint értékben). Aktív, igazolható eredményeket felmutató, helyi kapacitásokkal rendelkező civil szervezetek kerülnek meghívásra, a kiválasztottak maximum 12 hónap alatt valósíthatják meg projektjeiket a roma gyerekek korai képességgondozása érdekében, marginalizált helyzetű roma közösségekben. A program

közel 300 nehéz körülmények között, hátrányos helyzetű településen vagy településrészen élő 8 év alatti kisgyermek korai képességgondozásához járul hozzá évente. A támogatott projektek keretében olyan rendszeres készség- és képességfejlesztő programokat, kirándulásokat, táborokat szerveznek a gyerekeknek, amelyek számukra egyáltalán nem, vagy alig érhetőek el ezekben a vidéki térségekben. Az érintett szülők gyermekgondozással kapcsolatos információszerzését, illetve a romákkal szemben fennálló kirekesztő sztereotípiák oldását is támogatják a megvalósítók.

A támogatott szervezetek szakmai kapacitásaik fejlesztése érdekében képzésekben részesülnek. Külföldi szakmai tanulmányutak és egyéb események (workshopok, konferenciák stb.) segítik az eredmények megismertetését és az együttműködések erősítését.

Koragyerekkori programok hátrányban élő családokkal

A korai fejlődés megfigyelése, a fejlődési folyamatokba történő beavatkozás, – de nem fejlesztés – mint prevenció és hátránykompenzáló program jelenik meg a Kárpátok Alapítvány programjában. A feladat nehézségét az is jelenti, hogy sokszor az érintett települések, településrészek vezetői, döntéshozói számára a koragyerekkori prevenció, vagy hátránykompenzáló programoknak nem könnyen belátható az értéke, hiszen ezek tipikusan hosszú távon

hoznak eredményeket, melyek csak lassan, lépésről lépésre mutathatók ki. Másik nehézség, hogy a koragyerekkori felzárkóztató programok résztvevői nehezen vonhatók be a különböző típusú foglalkozásokba, hiszen hiányosak az

ismereteik a koragyerekkori fejlődés és fejlesztés fontosságáról, az iskolai életre való hatásairól.

Mikor hatásos egy koragyerekkori program, milyen szakmai együttműködések szükségesek ahhoz, hogy hosszú távú hatást érhessünk el?

A koragyerekkori program helyi közreműködő partnerei a szociális szolgáltatók, a védőnők, az óvodák szakemberei, szakszolgálatok és egyéb szakemberek.

Amennyiben ezek a szakemberek nemcsak elvi, hanem valódi együttműködői a koragyerekkori programoknak, valódi változásokat figyelhetünk meg, akár már néhány év alatt is.

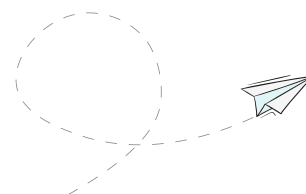
Miért is indulnak koragyerekkori programok?

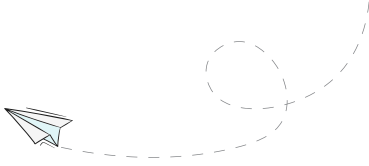
A nemzetközi és hazai kutatási eredmények azt mutatják, hogy a tanköteles korú gyerekek 10–25%-a még 7 éves kor után sem tud az iskolaérettségi vizsgálaton megfelelően teljesíteni, illetve már az első osztályban hátrányba kerül magatartási, figyelemmel kapcsolatos, beilleszkedési és tanulási nehézségei miatt.

Magyarországnál fejlettebb országokban már két évtizede folyik a kisgyerekek fejlődését vizsgáló és fejlesztő munka, aminek elsődleges célja, hogy a valamiben elmaradt, vagy lassabban érő gyerekeket a koruknak megfelelő szintre felzárkóztassa, fejlődésüket segítse.

A megfigyelések két nagy szakaszt különböztetnek meg: a születés előtti és a születés utáni szakaszt.

A szociális és kulturális hátrányban élő családok esetében már a várandósság időszakában is nagy szükség van a szakszerű segítségre. Elsősorban pénzügyi, egészségügyi

támogatás kell, de ehhez szorosan hozzátartoznak azok az irányított beszélgetések, amelyek már a gyermek fejlődéséről és az anyák egészséges életmódjáról szólnak. Tehát egy koragyerekkori programban már a kezdetekkor kiemelkedő szerepet kap a szülő, amely a későbbiek során egyre fontosabbá válik. A fejlődés formái: érés és tanulás. Az érés és a tanulás mindig szoros kapcsolatban kell, hogy álljon egymással, ezt is, mint a fejlődésben annyi mindent, törvényszerűség szabályozza.

Minden új ismeret befogadását, más szóval a tanulást, minden esetben meg kell előzzön egy érési folyamat, amely alapfeltétele az azt követő tanulási folyamatnak. Ugyanakkor jól megfigyelhető, hogy minden érési folyamat az azt megelőző befejezett tanulásra épül. Így alakulnak ki a fejlődési lépcsőfokok.

Amennyiben ezt elfogadjuk, akkor pontosan megtervezhetjük egy koragyerekkori program szakmai munkáját. Ehhez alapos megfigyelésre, az adatok rögzítésére van

szükség. Így érhető el, hogy egy program szakaszának lezárultával, összegezni tudjuk az eredményeket. A Kárpátok Alapítvány koragyerekkori programjai közül többben is jelentős változásokról számolnak be a gyerekek fejlődésében.

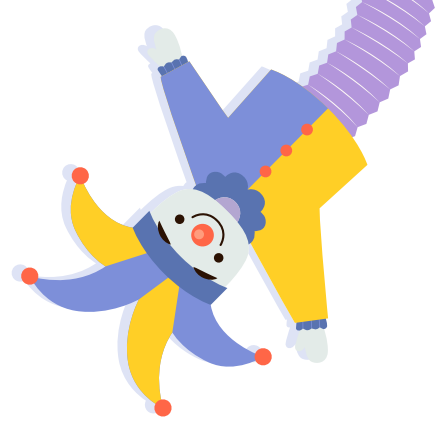
Amennyiben egy fejlődési menet nem folyamatos, vagy túl lassú, ezen adatok alapján a programban közreműködő szakembereknek módjuk van olyan segítő fejlesztésekre, amelyeket a hátrányban élő családok többségükben nem tudnának igénybe venni. Enélkül a gyerekek súlyos lemaradással indulnak, indulnának az iskolában.

A megvalósult programok során nagyon különböző tevékenységeket terveztek a szakemberek, hiszen a gyerekek életkora, a családok lakás- és életkörülményei mind megannyi befolyásoló tényező a gyerekek fejlődési menetére, készségeik, képességeik alakulására.

Röviden összefoglalva: a fejlődés mindig mennyiségi változások minőségi változásba való átalakulása, amely nem egyenletes ritmusú, de mindig egymásra épülő. A minőségi változások jól mutatják az életkori szakaszolásokat és ezt tartották szem előtt a program munkatársai, amikor a résztvevő gyerekek csoportjait összeállították, úgy, hogy mindenkinek legyen módja képességeinek maximumát kibontakoztatni. A játék, kiemelt szerepet kapott a program során.

Miért fontos a játék?

„A gyerekek élete a játék. A játék akkor jó, ha spontán és önkéntes. Ha nincs benne a teljesítés igényének szorongása. Ha közös tevékenységet jelent és örömet okoz.

A felnőtt és gyerek spontán tevékenységeinek sora a gyerekek fejlődését jellemzik, a természetes fejlődés minden területére hatnak.

A korai gyerek-szülő interakcióban rejlő nyelvi kommunikációs tapasztalat és az értelmi fejlettség, valamint a beszédfejlettségi szint között az elmúlt években már bizonyítottak az összefüggések.

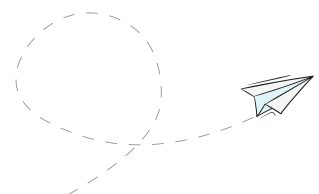
A gyerekek játékában az általuk ismert világot, a jól, vagy rosszul megélt helyzeteket látjuk viszont. Minden esetben a korábban megszerzett tapasztalatok irányítják, hogy hogyan és miről folyjon a játék. A felnőttek ehhez kell kapcsolódnia és a saját ismereteivel,

tapasztalatával kiegészíteni. Nem mást kitalálni, vagy más irányba terelni!

Ha kialakulnak vidám együtt játszások, gyerek és felnőtt közti beszélgetések, nemcsak a közös időtöltés kelleme, hanem észrevétlenül fejlesztést, „tanítást” végez minden felnőtt.

A koragyerekkori programok elengedhetetlen résztvevője a szülő.”

SZOMOR ÉVA
Koragyerekkori fejlődéssel
foglalkozó szakember

Szakmaközi együttműködések

A Korai Évek Fontosak Program új eleme 2022-ben a szakmaközi együttműködések erősítése volt. A szegénységben élő kisgyerekes családokkal a helyi szakemberek állnak napi kapcsolatban, így a családok és közöttük lévő kommunikáció, kooperáció elengedhetetlen a gyerekek megfelelő fejlődésének biztosítása érdekében. A Kárpátok Alapítvány plusz programelemként pénzügyi és szakmai támogatást nyújtott a helyi, térségi szakmaközi együttműködések erősítése céljából, három szervezetnek: Bükkszentmártoni Falu(sz)építők Egyesülete, Tarnagyöngye Egyesület-Szajla, Szomolyai Magyar Roma Egyesület.

Az együttműködés fő elemei:

- 1. Diagnózis felállítása: közösen mértük fel, hogy az adott település(ek)en milyen a kapcsolat a koragyerekkori szolgáltatásokat nyújtó szakemberekkel, intézményekkel (óvoda, iskola, védőnő, családsegítő, gyámhivatal, gyerekorvos, orvos stb.).
- 2. Fejlesztési tervet készítettünk, hogyan lehet ezeket az együttműködések erősíteni, szorosabbra fűzni.
- 3. Majd mindezek érdekében közös rendezvényeket, eseményeket szerveztünk a kiválasztott szakemberekkel, melyhez forrást a Kárpátok Alapítvány biztosított, többlettámogatás formájában (projektenként 300.000–500.000 Ft összegben)

Ennek eredményeképpen a Falu(sz)építők Bükkszentmártoni Egyesülete a belpátfalvai óvodában nyílt napot szervezett az óvoda együttműködésével. Az

óvodába járó gyerekek egy bábszínházi előadást tekinthettek meg, a szülők részére pedig Tátrai Vanda meseterapeuta tartott interaktív előadást, mellyel közvetlenül kb. 150 embert értek el. A következő alkalommal a szülők részére pszichológus szakember ismertette a korai évek fontosságát a koragyerekkori fejlődésben. Decemberben Mikulásváró meseelőadást hallhattak a hátrányos helyzetű gyerekek és szüleik az egyesület székházában.

Szomolyán nyílt napot tartottak a helyi óvodában, hogy bevonják a leendő ovisokat és szüleiket. Ezen az alkalmon interaktív bábelőadásra és szülői foglalkozásra is sor került, amelyen Tátrai Vanda mesén keresztül beszélgetett a szülőkkel. A cél az volt, hogy az óvoda és a szülők között jó kapcsolat alakuljon ki. „Szülők az óvodában” címmel szülői foglalkozásokat is tartottak az óvodában. A nyílt nap kapcsán, – ahol kb. 50 gyerek és 18–20 szülő vett részt– felmerült, hogy nincs kapcsolat, kommunikáció az óvoda és a szülők között. Erre a problémára reagálva hozták létre a rendszeres szülői klubot. Az eseményen 10 szülő

vett részt alkalmanként, a szakemberek segítségével is erősítve a gyerekek fejlődését. A Mikulás estét a helyi iskolával közösen szervezte az egyesület 2022 decemberében, ahol az egyesületi székházba járó, iskolai felkészítésben részt vevő gyerekek műsorát láthatták a résztvevők. A program tervezésénél felmerült, hogy az iskolának kevés iskolai eszköze, játéka van, amit a napközis gyerekek használhatnának, ezért a büfé és a tombola bevételét erre a célra ajánlották fel. Az eseményen kb. 150 fő jelent meg.

Szajlán a Mákvirág Óvodában szintén bábszínházi előadással kedveskedtek a gyerekeknek a Babszem Jankó Gyermekszínház színészei, míg a szülők részt vettek Tátrai Vanda meseterapeuta foglalkozásán.

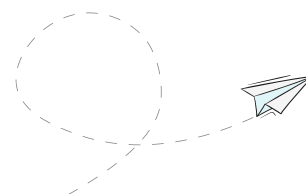

A rendezvénnyel kb. 70 embert értek el. A következő alkalommal Halloween napot tartottak az egyesület közösségi házában, ahol Lugosi Andrea foglalkozásvezető beszélgetett a szülőkkel a mozgásfejlesztés fontosságáról. Vetélkedőket szerveztek, melyek szintén a mozgásfejlesztésre épültek, ahol kicsik -nagyok és a szülők is egyaránt kipróbálhatták a feladatokat. Az

egyesület meghívást kapott egy óvodai nyílt napra is, ahol közösen egy kézműves foglalkozás keretében tököket faragtak és őszi képeket készítettek együtt, amely 80–100 főt érintett. A karácsonyváro óvodai nyílt napot 2022 decemberében kézműves foglalkozással kötötték egybe, ahol különböző díszeket, dekorációkat készíthettek a gyerekek és szülők közösen. Ezzel párhuzamosan a védőnő „Az óvodai táplálkozási szokásokról az ünnepek alatt” címmel tartott egy előadást. A program végén süteményekkel, szaloncukorral, LEGO játékkal ajándékozták meg a résztvevőket.

Az egyesületek vezetői rendszeres megbeszéléseket folytattak a koragyerekkor területén közvetlenül és közvetve dolgozó szakemberekkel (polgármester, családsegítő munkatársa, védőnő, óvónő, stb.), mely a jövőbeli együttműködés, a közös munka alapja. Ezek a megbeszélések a helyi kapcsolatok ápolása mellett a koragyerekkori szolgáltatások integrációjának alapját képezik, mely nagy mértékben hozzájárul a gyerekek megfelelő fejlődéséhez.

2021-2022-ben támogatott projektek

Igazgyöngy Alapítvány

Az alapítvány 1999-ben kezdte meg a munkáját művészeti iskolaként, kiemelt cél volt a tehetséggondozás, különös tekintettel a roma, hátrányos helyzetű gyerekekre. Ma már az oktatás mellett esélyteremtő, terepi munkát is végeznek. Komplex programjuk az alábbi pilléren nyugszik: oktatás, családgondozás és közösségfejlesztés, valamint az intézmények közötti együttműködést generáló és mediáló elem. A modellfejlesztés fő helyszíne, központja Told, egy körülbelül 300 fős zsákfalú, de különböző elemeit már 16 településen alkalmazzák. Munkatársaik között pedagógusok, szociális munkások, pszichológus, könyvelő található.

L. RITÓK NÓRA.

Az alapítvány vezetője
igazgyongyalapitvany.hu

„Mozgásban” projekt

Az Igazgyöngy Alapítvány Told településen, 20 fő 0–8 éves gyermek és 8 szülő rendszeres bevonásával valósította meg a programot. Az ovisoknak matekos, magyaros, illetve mozgásos ovis klubokat szerveztek. A mozgáskotta foglalkozásokat az iskola előkészítőöknek illetve az elsősöknek is elindították.

A matekos ovis klub foglalkozáson megszámozták a feladatokat, mondókáztak, mozgással egybekötve. A magyaros ovis klubnál a gyerekek mesehallgatásban fejlődtek sokat, ügyesebben tudtak válaszolni a mese végén feltett kérdésekre. A mozgáskotta foglalkozásokat rituálé, szabálykövetési rendszer szerint tartották a fejlesztő szakemberek. A szülői klubok a kortárs mesékkel való ismerkedés, matematikai logikájú témás kvízek, anyák napja, generációk közötti különbségek, gyermekvállalás témaköreiben zajlottak, ezzel is segítve a szülői kompetenciák erősítését.

Három kirándulást valósítottak meg a projekt során: márciusban a szülők a gyerekekkel látogathattak el a nyíregyházi állatkertbe, májusban a szülők egy biciklitúrán vehettek részt, melynek úti célja a biharkeresztesi játszótér volt. Ellátogattak a debreceni Pagony könyvesboltba, ahol egy gyűjtés keretén belül az anyukák két gyermeküknek és egy maguknak kiválasztott könyvvel térhettek haza.

"Nagyon örülünk, hogy a programunkkal immár az óvodáskorú gyerekeket is érinteni tudjuk, így akár születéstől kezdődően a középiskola végéig tudjuk támogatni őket. Ennek mind a gyerekek, mind a szülők örülnek."
(Igazgyöngy Alapítvány, záró beszámoló)

Csereháti Roma Önségítő Egyesület

Elsődleges célja Csereháton élő emberek, leginkább a hátrányos helyzetben lévők, a roma lakosság kulturális, szociális és gazdasági felzárkóztatása, esélyegyenlőségének biztosítása, életminőségének javítása különböző tevékenységeken és egyéb közösségi, illetve önségítő programokon keresztül. Céljai megvalósítása érdekében az egyesület a következő területeken fejti ki tevékenységeit: A csereháti települések közösségi életének fejlesztése, kultúrájának megtartása, a meglévő, de nem ismert értékek feltárása, különösen a közösségfejlesztés eszközeinek használatával. A csereháti települések hátrányos helyzetű lakói közötti együttműködés, szolidaritás és az önségítés kialakítása.

SIROKI LÁSZLÓ

Az egyesület elnöke

[facebook.com/cseroe](https://www.facebook.com/cseroe)

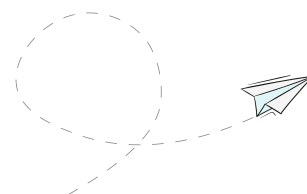
„Apró léptekkel” projekt

A projekt célja, hogy Tomoron, Lakon, Hegymegen és Homrodon élő 8 év alatti halmozottan hátrányos helyzetű kisgyerekeknek és édesanyjuknak nyújtson heti rendszerességgel, egyéni fejlesztő foglalkozásokat. A program 16 gyermek és 12 szülő bevonásával valósult meg. A szülői

klubok témáit kezdetben a fejlesztési tervek alapjául szolgáló környezettanulmány adta, reflektálva a felmerült hiányosságokra, problémákra. Ezen kívül 0–3 évesek, 3–8 évesek és szüleik fejlesztő csoportja valósult meg. Családi napokat tartottak, ahol a gyerekek és a felnőttek közösen ünnepeltek és tanultak a családi és egyéb ünnepek hagyományairól. A Gasztro-klub alkalmával ételek, sütemények közös elkészítése, a vendégvárás protokollja, a terítés, dekoráció, környezet, az egészséges életmód, a táplálkozási zavarok felismerése, a hiánytünetek kezelése, a vitaminok pótlásának lehetőségei és a gazdaságos háztartástan kerültek terítékre. Szakmai workshopokat szerveztek, rendszeres konzultációkat a védőnővel és a helyi óvoda vezetőjével annak érdekében, hogy a szakemberek és szülők között elősegítsék a kommunikációt, és a gyerekek megfelelő fejlődéséhez ezáltal is hozzájáruljanak.

„A tevékenységek tervezésekor megvalósult a differenciálás, azaz nagy hangsúlyt helyeztünk arra, hogy az öt éven aluliak és az iskolába készülő gyermekek eltérő nehézségű feladatokat kapjanak. (...) A gyerekekkel könnyebben és gyorsabban sikerült elfogadtatni magunkat, mindig érdeklődve várták, milyen játékokkal, feladatokkal várjuk őket” (Csereháti Roma Önségítő Egyesület, záró beszámoló).

Szomolyai Magyar Roma Egyesület

A Szomolyai Magyar Roma Egyesület 2005-ben alakult a szomolyai roma emberek kezdeményezésére és aktiválásával. Az alapítók azzal a céllal hozták létre, hogy javítsák a helyi roma emberek életminőségét, társadalmi mobilitási esélyeit közösségi összefogással. Fő céljuk: "a cigányság érdekeinek képviselője a társadalom felé, a társadalmi elvárások közvetítése a cigányság felé, az emberi jogok képviselője a cigányság érdekében. Továbbá közművelődési, sport, kulturális, környezetvédelmi, szabadidős, egészségügyi és oktatási programok szervezését és lebonyolítását is felvállalja. Az egyesület további célja a hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek segítése és felnőttképzési oktatási programok lebonyolítása". Az egyesület saját ingatlanon rendelkezik, amely információs központként és közösségi házként funkcionál.

LÁZÁR IRÉN

Az egyesület vezetője
szomolyairoma.freewb

„Ringatlak gyermekem” projekt

Konkrét céljuk, hogy a fiatal szülők (17–28 év között) számára olyan programot és tevékenységeket biztosítsanak, amelyek során általános és gyermeknevelési ismereteik bővülnek, készségeik, képességeik és szülői kompetenciáik fejlődnek, és ezek birtokában tudatosabban neveljék-gondozzák gyermekeiket. A projekt során Ringató klub (0–5 éveseknek), és mesedélután (5–12 éveseknek) zajlott. Egy-egy mese meghallgatása után a gyerekekkel

közösen beszéltek át a történeteket, ezáltal is hozzájárulva a gyermekek megfelelő fejlődéséhez. A programban 18 gyermek és 6 szülő vett részt rendszeresen, akiknek családi kirándulásokat is szerveztek Egerbe és Budapestre. A Szoc-café elnevezésű programon az óvoda vezetője, a védőnő és a polgármester is jelen volt, elősegítve ezzel a kommunikációt és a szorosabb kapcsolatot szülők és szakemberek, illetve helyi vezetők között. A szülői klubban a szülők kézműveskedtek, közben beszélgettek, amely által a szülői kompetenciáik erősítése került előtérbe.

„A 0–3 éveseknél az eredményeket akkor látjuk igazából (...) amikor bekerülnek óvodába, és azt mondják, hogy ezen a gyereken látszik, a viselkedésén, a magatartásán, hogy ő járt hozzánk, mert tud 20 percet nyugodtan ülni a foglalkozáson” (Szomolyai Magyar Roma Egyesület, interjú)

XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete

Az egyesület Nyíregyházán működik, és olyan nonprofit társadalmi szervezet, amely segíti a roma és nem roma nők jogainak és társadalmi érdekeinek képviselését, elősegíti közéleti szerepvállalásukat és családjuk életminőségének javítását. Céljuk a többségi társadalomban megfogalmazódó előítéletek csökkentése, a roma kisebbség hazai és európai integrációjának támogatása. A cigányság szociális, foglalkoztatási, vállalkozási, egészségmegőrzési, képzettségi problémáira megoldásokat keresnek, és azokat megvalósítják.

MAKULA RÉKA

Az egyesület elnöke

bit.ly/romanoknyiregyhaza

„SZIROM játszóház - Játszva tanulunk! 3.0” projekt

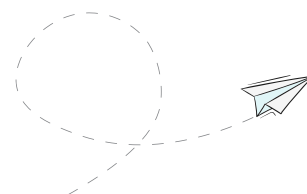
Céljuk, hogy Nyíregyházán, Jóságáros területén a gyerekek hátrányait kompenzálják, hogy a készség/képesség hiányokra időben fény derüljön, így célzottan kapjanak

fejlesztést szakember bevonásával, a programokkal elősegítsék a felelős és tudatos szülővé válást. Havi rendszerességgel rendeztek a szülőknek klubot, melynek célja információnyújtás volt olyan témában, amelyekre konkrétan igény mutatkozott. A program során 43 gyereket és 6 szülőt vontak be.

Kirándulásokat szerveztek az élmény alapú tanítás céljából. Több alkalommal elmentek a gyerekekkel bábszínházba. A „Fogd meg a Kezem” Roma Egyesületet hívták meg két alkalommal, hogy a gyerekeknek bemutassák a roma hagyományokat, szokásokat. Gyermekfejlesztő foglalkozások kerültek megrendezésre, a játék és a tanulás módszerét alkalmazva. Kertészkedtek, palántákat és magokat ültettek majd figyelve a fejlődésüket a szezon végén betakarították a termést. Kukta klubban egészséges, tápanyagdús ételek megismertetése zajlott.

„Rengeteg maradandó szép emlékeink vannak az elmúlt három évről, mindig szeretem visszanezni a fotókat. Milyen picikék voltak, és hogy a szemünk előtt nőnek fel, és honnan hova jutottak, ez nagyon jó érzés” (XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete, interjú).

Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványa

A Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványa 1989 óta küzd a szegénység, a társadalmi kirekesztettség, az egyenlőtlenségek csökkentésért. Együtt dolgoznak egri és környékbeli szegénységben élő, roma közösségekkel, velük igyekeznek kiutat találni az esélytelenségből, az öröklődő hátrányos helyzetekből. Szervezni, fejleszteni, aktivizálni próbálnak.

Fő értékeik és céljaik a társadalmi egyenlőség, vagyis a társadalmi különbségek csökkentése, a szabadság, a kényszerektől mentes élet lehetősége, a szolidaritás, az egymás iránti kölcsönös felelősség, az igazságosság, vagyis a közjavak méltányos elosztása, a piac által létrehozott hátrányok kompenzálása. 1997–1998-ban pályázati forrásokból és támogatóik segítségével felépítették közösségi házukat a felnémeti cigánytelepen, a Béke-telep mellett, közel azokhoz az emberekhez, akiknek segíteni szeretnének, akik számára szolgáltatásaikat elérhetővé teszik.

DR. FARKAS ZSUZSANNA

Az egyesület elnöke

facebook/szetaeger
szetaeger.hu

„Gyere velünk!” Felnémeti tanulói hálózat projekt

Hosszú távú céljuk, hogy az egri Béke-telepen felnövekvő gyerekek piacképes szakmát, érettségit, diplomát szerezzenek, jövedelmező álláshoz jussanak, és integrált lakókörnyezetben éljék le életüket. Ezáltal megszakadjon a szegénység újratermelődésének folyamata, megszűnjön a Béke-telep, mint szegregátum. A projekt során fejlesztő foglalkozásokat tartottak 0–8 éves gyerekeknek, összesen 20 fő bevonásával. Szombati Játsszóházakat, táborokat, szülői klubokat szerveztek szakemberekkel, 10 szülő rendszeres részvételével, ahol többek között

a szülői kompetenciák erősítése volt a cél. Szakmaközi egyeztetések is megvalósultak, annak érdekében, hogy konkrét esetekben segítséget nyújtsanak egymásnak a szakemberek a gyerekek megfelelő fejlődése érdekében.

„A foglalkozásokra rendszeresen járó gyerekek fejlődése nyomon követhető. Látványos a mozgásfejlődésük, illetve mozgáskoordinációjuk, beszédfejlődésük, szókinccs gyarapodásuk és alkotókészségük, valamint együttműködésük (...) Ugyanakkor a gettóhatást nem tudtuk hatástalanítani, a gyerekek nagyon sok esetben nem követik, sőt nem tűrik a felnőtt irányítását” (SZETA Egri Alapítványa, záró beszámoló).

Faluszépitők Bükksgentmártoni Egyesülete

Az egyesület célja bükksgentmártoni közösségben élők segítése, hivatalos ügyekben való segítségnyújtás, telefonos ügyintézés, programszervezés, és táboroztatás. Kisgyerekeknek korai készségfejlesztő, míg a nagyobbaknak vizuáliskultúra-foglalkozásokat szerveztek.

Az egyesület célja továbbá, hogy a bükksgentmártoni és környező falvak lakossága körében (minden korcsoportban) elősegítsék a családi kapcsolatrendszerek megerősítését annak érdekében, hogy a családok között létrejő-

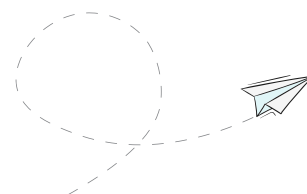
jön egy szomszédságon alapuló természetes védőháló, csökkenjen a társadalmi távolság a roma és nem roma lakosság, a hátrányos helyzetű, szegénységben élő családok mobilitási esélyei javuljanak. Fontos, hogy kialakuljon a serdülők, a fiatalok kötődése a lakóhelyükhöz, helyben szerveződő közösségeinkben felelős testvéri, baráti és társaskapcsolatokat alakítsanak ki, amelyek hozzájárulnak a későbbi tudatos életúthoz, gyerekvállaláshoz, családtervezéshez. Óvják a térség épített és természetes környezetét, elősegítik a környezettudatos magatartás kialakulását, Bükksgentmárton és környékének idegenforgalmának és turizmusának fejlesztését, emellett megfogalmazza és képviseli az érintett lakosság érdekeit.

KOVÁCS TÍMEA
Az egyesület elnöke
bit.ly/faluszepitok

„Gyereksziget 3.” projekt

Hosszú távú céljuk a bükksgentmártoni kisgyermekes családok életébe, illetve a kisgyermekek fejlesztésével az, hogy felkészítsék őket az iskolai ismeretszerzésre, megalapozzák a sikeres iskolai teljesítményt, a piacképes tudások és készségek megszerzését a későbbi életévekben; összességében, hogy megszakítsák a szegénység újratermelődésének folyamatát. A projekt során fejlesztő foglalkozásokat, és játszóházakat tartottak 15 gyermek bevonásával, illetve szülői klubok valósultak meg 5 szülő részvételével. Táborokat valósítottak meg a közösség építésének céljából, és szakmaközi egyeztetések is zajlottak helyi szakemberek és döntéshozók bevonásával, annak érdekében, hogy a szakemberek és a szülők kapcsolata javuljon, mely szintén a gyerekek megfelelő fejlődéséhez járul hozzá.

„Szerintem kézzelfogható nyomai vannak annak, hogy az elmúlt négy év, majdnem öt évben (...) folyamatosan kézzelfogható tények bizonyítják azt, hogy ezt nem szabad abbahagyni, és hogy nagyon jó kezdeményezés volt annak idején, mikor ezt az egészet elindítottuk” (Faluszépitők Bükksgentmártoni Egyesülete, interjú).

InDaHouse Hungary Egyesület

Az InDaHouse Hungary célja, hogy az encsi kistérségben élő, kiskorú, hátrányos helyzetű gyerekek önmegvalósító, felelős, a saját sorsukat irányító, mobilitásra képes felnőtté váljanak, akik szülőként be tudják építeni a szervezettől kapott támogatást a gyerekeik nevelésébe. Az InDaHouse Hungary Egyesület három fő szakmai területen dolgozik a gyerekekkel, a kora gyermekkori fejlesztés, az iskola-előkészítő program és a tanodai program keretei között.

Önkénteseik 3 településen (Pere, Hernádszentandrás, Ináncs) több, mint 50 fő 0–4 év közötti kisgyerekhez és családjaikhoz jártak személyes fejlesztő foglalkozásokat tartani, a teljes családot bevonva a munkába. A program célja, hogy játékosan fejlesszék a kicsik készségeit, megelőzve a körülményeikből adódó lemaradások kialakulását, amit a későbbiekben egyre nehezebb behozni.

BENKŐ ÉVA FRUZZINA

Az egyesület elnöke
indahousehungary.hu

„IDH kora gyermekkori és iskola-előkészítő program Fügödön” projekt

A projekt célja a kiválasztott 10 fügödi hátrányos helyzetű családdal való hatékonyabb és hosszabb távú együttműködés elérése. A projekt során családlátogatás keretében

végzett komplex koragyermekkori fejlesztés előkészítése és maga a fejlesztés, az iskola-előkészítő programban lévő testvérek állapotfelmérése, egészségügyi szűrő és/vagy egyéb vizsgálatok, komplex, egyéni és kiscsoportos iskola-előkészítő foglalkozások, kimeneti mérés, komplex kora gyermekkori hatásmérés valósultak meg. A programokon rendszeresen 15 gyermek és 5 szülő vett részt.

„Több anyuka megfogalmazta azt, hogy nem látta még, hogy egy-egy másfél éves gyerekkel hogyan kell játszani, és ezért nagyon nagy kétségekkel léptek be. Aztán látták, hogy ennyi mindent lehet, és hogy nemcsak az a fő egy gyerek körül, hogy tisztába tegye, vagy megetesse.” (InDaHouse Hungary Egyesület, interjú).

Tarnagyöngye Egyesület

Az egyesület célja, hogy a Szajla és környező falvak lakossága körében, továbbá a Tarna folyó mentén, elősegítse az életminőség és az életszínvonal emelkedését, a települések közötti informális és formális kapcsolatok erősödését és az együttműködést; segítséget nyújtson a családok megélhetéséhez, a gyerekek neveléséhez, a helyben hiányzó közösségi, családi, szociális szolgáltatásokat pótolja; javítsa a hátrányos helyzetű csoportok munkavállalási esélyeit; a (tartós) munkanélküliek, a kisgyerekesek, a nagycsaládok, az egyszülős családok, a gyesről, gyedről visszatérők be tudjanak lépni a hivatalos munkaerőpiacra; kölcsönös segítségnyújtással a családok életkörülményei javuljanak; a roma és nem roma lakosság közötti társadalmi távolság csökkenjen; a hátrányos helyzetű, szegénységben élő családok mobilitási esélyei javuljanak; elősegítse a fiatalok lakóhelyükhöz való kötődését, helyi közösségeik szerveződését, felelős kortárs csoportjaik kialakulását; megóvja a térség épített és természeti környezetét, elősegítse a környezettudatos magatartás kialakulását; Szajla és környékének idegenforgalmát és turizmusát fejlessze; megfogalmazza és képviselje az érintett lakosság érdekeit.

BOTOSNÉ BENCSIK ENIKŐ

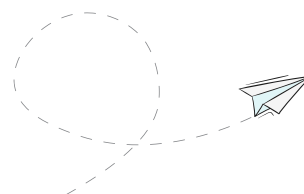
Az egyesület elnöke
bit.ly/tarnagyongye

„Gumi-Macik” projekt

Hosszú távú céljuk, hogy Ószajlán csökkentsék a mélyszegénységben élők számát, megszakítsák a szegénység újratermelődésének folyamatát, a most felnövekvő gyerekek szakmát, érettségit, diplomát szerezzenek, és jobb életkörülmények között éljenek. A projektben sor került baba-mama klubokra szakemberek bevonásával, 0–8 éveseknek szóló fejlesztőklubokra, gyerek klubokra, családi napokra, szülői klubokra, szociális ügyintézésre, „panasz-napra”, szakmaközi egyeztetésekre, annak érdekében, hogy a gyerekek fejlődése biztosítottabb legyen, és a szülői kompetenciák fejlődjenek. A programokon 15 gyerek és 6–8 szülő vett részt rendszeresen.

„A szakemberekkel való kapcsolat megerősítette a programjainkat, a szülők szemében is biztonságérzetet ad, hogy egy szakemberrel tudnak beszélni, a problémáikra megoldást tudnak kapni, és a szervezetnek is egy fajta erőt ad, egy elismerést, hogy közösen előre tudunk haladni, és egy célunk a gyerekek és a családok támogatása” (Tarnagyöngye Egyesület, záró beszámoló).

Somnakuno Drom Roma Női Civil Egyesület

Az egyesület célja a romákról alkotott negatív társadalmi kép megváltoztatása, a roma nők érdekeinek előmozdítása, társadalmi részvételük elősegítése, a roma nők és fiatalok identitásának erősítésével, tehetségük fejlesztésével. Szervezetük főképp a hagyományok, és a kultúra ápolásával, a roma gyermekek felzárkóztatásával, és a hagyományos mesemondással foglalkozik. Ezen kívül, minden olyan lehetőséget megragadnak, ahol közvetlen ételmszer, vagy ruhaadományhoz juttathatják az arra rászoruló gyermekeket és családokat vagy személyeket.

BALOGH SÁNDORNÉ

Az egyesület vezetője

bit.ly/somnakuno

„Mini-Manó” Tanoda projekt

Nagykálló Gödrök nevű romatelepen nagyon rossz életkörülmények között él, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és szüleik számára nyújtottak fejlesztő foglalkozásokat. Szülői klubokat tartottak szakemberek bevonásával, 0–5 évesek és szüleik számára fejlesztő csoportot alakítottak ki, kirándulások, egészségnap, karácsonyi rendezvény, szakmai együttműködések valósultak meg a gyerekek fejlődése, és a szülői kompetenciák fejlesztése céljából. „A szülés csoda” címmel közös akciót szerveztek az Emma Egyesülettel. 28 gyerek és 15 szülő vett részt rendszeresen a programokon.

„A bölcsődei és óvodai intézményekből kaptunk visszajelzést a gyermekek fejlődésének előrehaladásáról. (...) A helyi gyermekorvos sokkal megértőbb a szülőkkel kapcsolatban, a védőnő is segítőkészebben áll az esetlegesen felmerülő problémákhoz a roma szülők körében. (...) Év végére sikerült összehoznunk egy olyan szülői klubot, alkalmat, ahol jelen voltak a helyi oktatási és nevelési intézmények vezetői (...)” (Somnakuno Egyesület, záró beszámoló)

Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselek és Szószólók Szövetsége

A szervezet 1996-ban alakult, közhasznú szervezetként működik Nógrád megyében, Bányterenyé székellyel. Szervezetük fő célkitűzése a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek, és fiatalok iskolán kívüli oktatási és szabadidős lehetőségeinek a segítése. Tanoda típusú programot vezetnek Bányterenyén 18 éve, majd 2011-től kezdődően Kisterenyén. Mátraverebélyben, Lucfalván egy tanodahálózat működtetését kezdték el. A fejlesztés lehetőséget teremtett arra is, hogy egy egységes szemléletű – egymásra épülő – a gyerekek egyéni fejlesztési igényeit figyelembe vevő munka kezdődjön el mind a négy helyszínen, megalapozva ezzel a gyerekek szociális kompetenciaterületeinek a fejlesztését.

SZOMORA SZILÁRD

Elnök

nmckkszs.hu

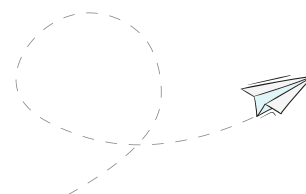
Iciri-Piciri Emberek projekt

A szervezet a programokat két helyszínen, Mátraverebélyben és Lucfalván valósította meg. Ringató foglalkozásokat tartottak, ahol a zenei nevelésre helyezték a hangsúlyt. Baba-mama klubokat szerveztek, ahol az ünnepeknek megfelelően kézműveskedtek, játékos foglalkozásokkal. A mesekör foglalkozásokon a ritmus fejlesztését tűzték ki

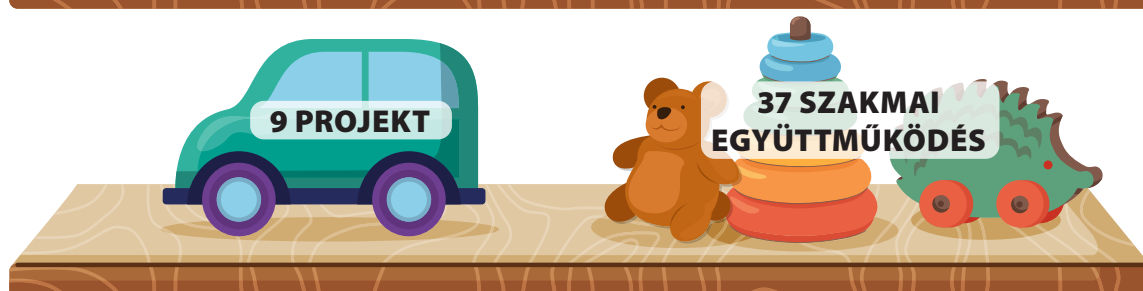
célul, illetve a mese fontossága kapcsán élőszavas mesemondással erősítették a szóincset. Folyamatos szakmai együttműködések alakultak ki a projekt során a helyi védőnővel, gyógypedagógussal és több szakemberrel is. Ezek a kapcsolatok is elősegítették a gyerekek fejlődését.

„Kitűzött cél volt új célcsoporttagok növelése, amit sikerült elérni Lucfalva és Mátraverebély településeken. Mindkét helyen nehezen sikerült a célcsoport bevonása, azonban akik több alkalommal eljöttek a foglalkozásra, aktív csoporttaggá váltak, ezt mindenképpen eredménynek könyveljük el.” (NMCKKSZSZ, záró beszámoló)

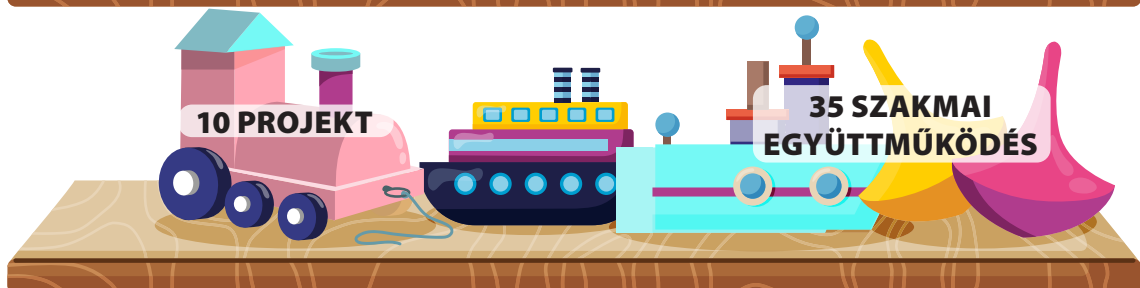
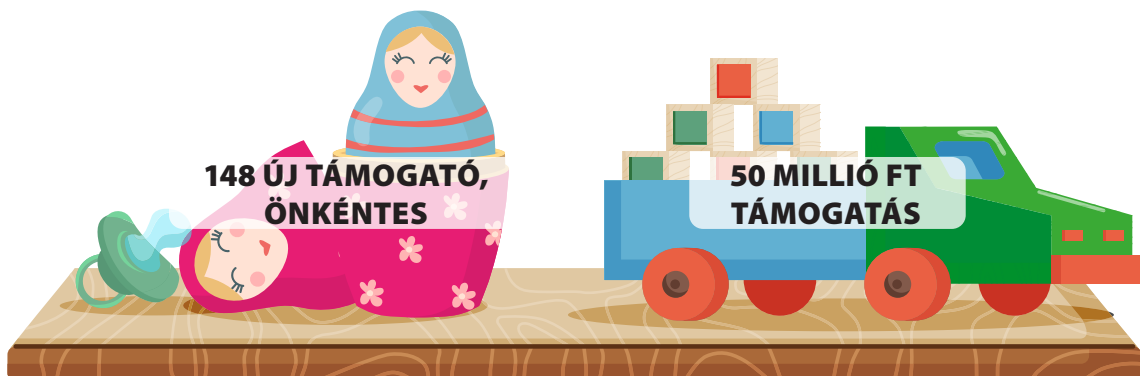

Harmadik támogatási ciklus eredményei 2021-ben

Harmadik támogatási ciklus eredményei 2022-ben

A program gazdája

A Kárpátok Alapítvány bemutatása

Az 1995-ben nemzetközi keretek között létrejött, majd Magyarországon önálló szervezetként 2002-ben bejegyzett Kárpátok Alapítvány küldetése a Kárpátok régióban élő emberek életminőségének javítása, a régió társadalmi, etnikai, kulturális és természeti értékeinek megőrzése és fenntartható fejlődésének támogatása, elsősorban a határ menti régiókban.

Az Alapítvány pályázati úton történő adományozással, és hátrányos helyzetű vidéki térségek és közösségek támogatását előirányzó fejlesztési célú programok, projektek lebonyolításával, valamint ösztöndíjak utalványozásával foglalkozik.

Megalakulásunk óta közel 16 millió amerikai dollárt adományoztunk önkormányzatok és non-profit, civil szervezetek százainak. Az Alapítvány fő stratégiai célja a régió emberi erőforrásainak (személyek, szervezetek, közösségek) fejlesztése a leszakadó vidéki térségek, hátrányos helyzetű közösségek, kisebbségek fejlődésének érdekében, így közvetetten a szegénység és a társadalmi kirekesztettség csökkentése.

Jelenleg futó programjaink fő célja a hátrányos helyzetű vidéki régiókban működő civil szervezetek és helyi közösségek kezdeményezéseinek támogatása, a sérülékeny csoportok és hátrányos helyzetű fiatalok támogatása, valamint a társadalmi tudatosság növelése.

KÁRPÁTOK ALAPÍTVÁNY – MAGYARORSZÁG

A Nemzetközi Kárpátok
Alapítványi Hálózat tagja
www.karpatokalapitvany.hu
www.carpathianfoundation.org

További információ:

www.karpatokalapitvany.hu
www.karpatokalapitvany.hu/koragyerekkor
www.karpatokalapitvany.hu/a-korai-évek-fontosak

Impresszum:

Felelős kiadó:

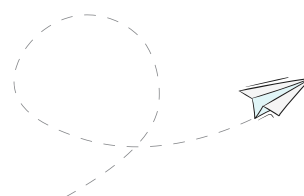
Bata Boglárka, Kárpátok Alapítvány-Magyarország,
3300 Eger, Felvégi u. 53.

Írta: Égető Eszter, Szomor Éva, Bata Boglárka, Csomós Beáta

Tördelés, dizájn: Garamond Kft.

Készült: 2023. Eger

Minden jog fenntartva.

Kárpátok
Alapítvány

